

V Bruseli 23. 11. 2017
COM(2017) 683 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o uplatňovaní nariadenia (EÚ) č. 260/2012, ktorým sa ustanovujú technické a obchodné požiadavky na úhrady a inkasá v eurách a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 924/2009

SPRÁVA EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o uplatňovaní nariadenia (EÚ) č. 260/2012, ktorým sa ustanovujú technické a obchodné požiadavky na úhrady a inkasá v eurách a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 924/2009

1. ÚVOD A ZHRNUTIE

Nariadenie (EÚ) č. 260/2012¹, ktorým sa ustanovujú technické a obchodné požiadavky na úhrady a inkasá v eurách a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 924/2009, známe aj ako *nariadenie o jednotnej oblasti platieb v eurách (SEPA)* alebo *nariadenie o konečnom termíne prechodu na SEPA*, bolo prijaté v roku 2012 a znamená významný pokrok v riadnom fungovaní vnútorného trhu prostredníctvom vytvorenia integrovaného trhu s elektronickými platbami v eurách bez rozdielov medzi vnútroštátnymi a cezhraničnými platbami.

V nariadení sa stanovuje 1. február 2014 ako konečný termín na migráciu v rámci eurozóny. Mesiac pred pôvodným konečným termínom na uskutočnenie migrácie bol konečný termín presunutý o šesť mesiacov na 1. augusta 2014 s cieľom zohľadniť oneskorenia pozorované v rôznych členských štátoch. Prostredníctvom odloženia o 6 mesiacov sa podarilo zabezpečiť bezproblémový prechod od tradičných úhrad a inkás v eurách k SEPA úhradám a SEPA inkasám.

Konečný termín na migráciu na SEPA úhrady a SEPA inkasá v prípade členských štátov, ktoré nepatria do eurozóny, bol 31. október 2016.

V článku 15 nariadenia SEPA sa Komisia poveruje, aby predložila správu o uplatňovaní tohto nariadenia: „*Komisia do 1. februára 2017 predloží Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Európskej centrálnej banke a Európskemu orgánu pre bankovníctvo správu o uplatňovaní tohto nariadenia, ku ktorej podľa potreby pripojí návrh.*“

Európska komisia 15. decembra poslala členským štátom dotazník, na ktorý mali odpovedať do 31. januára 2017 a ktorý sa týkal súboru otázok súvisiacich s uplatňovaním nariadenia, napríklad pokiaľ ide o migráciu z tradičných úhrad a inkás na SEPA úhrady a SEPA inkasá v každom jednotlivom členskom štáte, využívanie možností zo strany členských štátov, orgány určené na zabezpečenie dodržiavania nariadenia a ich právomoci, alebo problémy, s ktorými sa možno stretnúť v rámci celej EÚ pri vykonávaní nariadenia.

Odpovede členských štátov tvoria základ tejto správy o vykonávaní.

Táto správa bola 21. apríla 2017 predložená aj na rokovaní fóra EÚ vnútroštátnych koordinačných výborov SEPA (skupina odborníkov Európskej komisie, ktorá zodpovedá za monitorovanie vykonávania SEPA v rámci celej EÚ).

Záverom tejto správy je konštatovanie, že celkovo sa nariadenie SEPA uplatňuje správne v rámci celej EÚ. V súčasnosti nie je potrebný nadväzujúci legislatívny návrh. Pretrváva len málo problémov (diskriminácia na základe IBAN a právomoci

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=celex%3A32012R0260>.

príslušných orgánov), ktoré sú jasne identifikované a členské štáty pracujú na ich vyriešení, pričom tieto riešenia treba dôkladne monitorovať. Hlavným problémom, ktorý treba pozorne sledovať, je diskriminácia na základe IBAN zo strany príjemcu platby (t. j. uloženie povinnosti, aby platitelia platili z účtu otvoreného v konkrétnej krajine, čo je v rozpore s článkom 9 nariadenia), hoci počet takýchto prípadov sa znížil, ale napriek tomu by sa mohli objaviť aj nové prípady.

Projekt SEPA sa neskončil s dokončením migrácie na normy SEPA pre SEPA úhrady a SEPA inkasá. Na tomto projekte sa stále veľmi intenzívne pracuje prostredníctvom iniciatív, ktoré sa podieľajú na budovaní jednotnej oblasti platieb v eurách, ako je SCT inst (európsky projekt zameraný na okamžité platby v eurách, ktorý bude spustený v novembri 2017) alebo Mobile Proxy Forum (iniciatíva zameraná na zabezpečenie interoperability riešení v oblasti partnerských mobilných platieb v rámci celej EÚ); ide o projekty podporované Radou pre retailové platby v eurách, ktorej predsedá Európska centrálna banka, pričom Európska komisia sa zúčastňuje v úlohe pozorovateľa.

2. SPRÁVY ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

2.1. MIGRÁCIA NA SEPA ÚHRADY A SEPA INKASÁ

Nasledujúce údaje oznámili členské štáty a odzrkadľujú aktuálny stav k decembru 2016, pokiaľ ide o používanie SEPA nástrojov namiesto tradičných úhrad a inkás, ktoré sa používali predtým. Z uvedených údajov vyplýva, že v rámci EÚ sa takmer všetky úhrady a inkasá v eurách v súčasnosti spracúvajú v súlade s normami pre SEPA úhrady a SEPA inkasá (tabuľka 1 a 2). Ešte treba vyvinúť úsilie na dosiahnutie úplného súladu v niekoľkých členských štátoch, ktoré nepatria do eurozóny a ktoré mali dokončiť migráciu do 31. októbra 2016.

Pokiaľ ide o SEPA inkasá, niektoré členské štáty sa rozhodli nepokračovať v tradičných inkasách a vybrali si riešenia kombinujúce SEPA úhrady a elektronickú fakturáciu. V takých prípadoch môžu poskytovatelia platobných služieb v rámci krajiny ponúkať SEPA inkasá, ale budú sa skôr využívať pri cezhraničných transakciách, a nie pri vnútroštátnych transakciách, pričom ich budú využívať najmä podniky, ktoré ich potrebujú na svoje cezhraničné činnosti. V prípade týchto krajín je v tabuľkách 2, 5 a 6 uvedené „neuvádza sa“, hoci v týchto krajinách sa môžu veľmi obmedzene používať SEPA inkasá.

Tabuľka 1: Miery migrácie SEPA úhrad, ktorú oznámili členské štáty ku koncu roka 2016

Eurozóna	Miera migrácie SEPA úhrad
Rakúsko	100 %
Belgicko	100 %
Cyprus	100 %
Estónsko	100 %
Fínsko	100 %
Francúzsko	100 %
Nemecko	100 %
Grécko	100 %
Írsko	100 %
Taliansko	100 %
Lotyšsko	100 %
Litva	100 % ⁴
Luxembursko	100 %
Malta	100 %
Holandsko	100 %
Portugalsko	100 %
Slovensko	100 %
Slovinsko	100 %
Španielsko	100 %

Členské štáty mimo eurozóny	Miera migrácie SEPA úhrad
Bulharsko	64 % ²
Chorvátsko	100 %
Česká republika	100 %
Dánsko	100 %
Maďarsko	100 %
Poľsko	100 %
Rumunsko	čiastočný súlad ³
Švédsko	100 %
Spojené kráľovstvo	100 %

² Údaje k 31. septembru 2016. Všetci poskytovatelia platobných služieb potvrdili, že k 31. októbru 2016 budú pripravení na dosiahnutie súladu, a to by sa malo odzrkadliť v konečných štatistikách o SEPA úhradách za 4. štvrťrok 2016 (ešte nie sú k dispozícii).

³ Vykonala sa väčšina požiadaviek. Zdá sa však, že štyri inštitúcie v Rumunsku dosiahli len čiastočný súlad.

⁴ Jeden osobitný druh úhradovej služby (tzv. úžitkové platby) je stále v procese prechodu z tradičných postupov na požiadavky SEPA. Úžitkové platby sú určené poskytovateľom úžitkových služieb a vyžadujú si dodatočné údaje na zosúladenie platieb a stanovenie hodnôt spotreby. Podľa medziodvetvovej dohody uzavretej medzi poskytovateľmi platobných služieb a poskytovateľmi úžitkových služieb sa má migrácia úžitkových platieb na SEPA úhrady uskutočniť do 1. apríla 2017.

Tabuľka 2: Miery migrácie SEPA inkás, ktorú oznámili členské štáty ku koncu roka 2016

Eurozóna	Miera migrácie SEPA inkás	Členské štáty mimo eurozóny	Miera migrácie SEPA inkás
Rakúsko	100 %	Bulharsko	neuvádza sa ⁵
Belgicko	100 %	Chorvátsko	neuvádza sa ⁶
Cyprus	100 %	Česká republika	100 %
Estónsko	neuvádza sa ⁷	Dánsko	100 %
Fínsko	100 % ⁸	Maďarsko	100 % ⁹
Francúzsko	100 %	Poľsko	100 %
Nemecko	100 %	Rumunsko	100 %
Grécko	100 %	Švédsko	neuvádza sa ¹⁰
Írsko	100 %	Spojené kráľovstvo	100 %
Taliano	100 %		
Lotyšsko	neuvádza sa ⁷		
Litva	neuvádza sa ⁷		
Luxembursko	100 %		
Malta	100 %		
Holandsko	100 %		
Portugalsko	100 %		
Slovensko	100 %		
Slovinsko	100 %		
Španielsko	100 %		

Z hľadiska časového vývoja, ktorý je uvedený v tabuľkách 3, 4, 5 a 6 možno konštatovať, že v jednotlivých členských štátoch mal priebeh migrácie buď formu veľkého tresku (napr. Estónsko), alebo išlo o postupnú migráciu na nástroje SEPA (napr. Nemecko). Z rovnakých tabuliek vyplýva, že odloženie o 6 mesiacov sa ukázalo ako potrebný krok, pretože miery migrácie oznámené za január 2014, hoci boli v prípade SEPA úhrad už dosť vysoké, nepostačovali na zabezpečenie úplného spracovania platieb v prípade SEPA inkás. Nariadenie o konečnom termíne SEPA sa malo začať uplatňovať od 1. februára 2014 a mohli vzniknúť neočakávané problémy, pričom hrozilo aj potenciálne riziko, že po tomto termíne nebude dochádzať k spracovaniu platieb.

⁵ Tento údaj nie je relevantný, pretože len jedna banka dodržiava schému inkás SEPA (schéma SDD B2B).

⁶ Poskytovatelia platobných služieb v Chorvátskej republike neposkytujú inkasné služby v eurách.

⁷ Vnútroštátne inkasá boli nahradené SEPA úhradami v kombinácii s elektronickými faktúrami.

⁸ SEPA inkasá sa využívajú len veľmi málo. Vnútroštátne inkasá boli nahradené SEPA úhradami v kombinácii s elektronickými faktúrami, ale v bankách možno aj naďalej používať SEPA inkasá.

⁹ Služby týkajúce sa SEPA inkás poskytuje len jeden poskytovateľ platobných služieb.

¹⁰ Tento údaj nie je relevantný, pretože sa spracúva len veľmi málo SEPA inkás.

Tabuľka 3¹¹: Vývoj mier migrácie SEPA úhrad od roku 2008 po súčasnosť v prípade členských štátov eurozóny

Eurozóna	Druhý polrok 2008	Druhý polrok 2011	Január 2014	Február 2014	August 2014	December 2016
Rakúsko	1,44 %	11,89 %	66,2 %	74,95 %	90 %	100 %
Belgicko	2,76 %	44,79 %	86,79 %	95,64 %	100 %	100 %
Cyprus	29,85 %	60,06 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Estónsko		0,95 %	2,65 %	99,7 %	100 %	100 %
Fínsko	1,35 %	67,57 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Francúzsko	0,58 %	24,72 %	84,0 %	91,7 %	100 %	100 %
Nemecko	0,29 %	5,56 %	58,51 %	77,85 %	100 %	100 %
Grécko	0,54 %	1,71 %	81,53 %	83,12 %	99,38 %	100 %
Írsko	0,19 %	2,34 %	60,89 %	90,61 %	100 %	100 %
Taliansko	0,73 %	10,62 %	61,49 %	89,86 %	100 %	100 %
Lotyšsko			100 %	100 %	100 %	100 %
Litva ¹²						100 %
Luxembursko	85,76 %	90,27 %	96,3 %	96,3 %	97,81 %	100 %
Malta	3,28 %	9,71 %	68,72 %	80,16 %	100 %	100 %
Holandsko	0,15 %	0,88 %	86,38 %	91,75 %	99,08 %	100 %
Portugalsko	0,68 %	1,48 %	89,16 %	92,32 %	98,91 %	100 %
Slovensko	0 %	1,03 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Slovinsko	0,1 %	55,74 %	99,3 %	99,36 %	100 %	100 %
Španielsko	1,51 %	31,77 %	82,71 %	90,5 %	100 %	100 %

Údaje za február 2014 a august 2014 sú zvýraznené, pretože zobrazujú rozdiely v mierach migrácie medzi pôvodným konečným termínom a skutočným konečným termínom, ktorý bol v januári 2014 presunutý o šesť mesiacov z februára na august 2014.

Od členských štátov, ktoré nepatria do eurozóny, sa v nariadení SEPA vyžadovalo uskutočnenie migrácie do 31. októbra 2016, ako sa uvádza v článku 16 ods. 8 tohto nariadenia: „*Poskytovatelia platobných služieb sídlia v členskom štáte, ktorý nemá euro ako svoju menu, a používatelia platobných služieb využívajúci platobné služby v takomto členskom štáte splnia požiadavky uvedené v článkoch 4 a 5 do 31. októbra 2016. Prevádzkovatelia retailových platobných systémov určených pre členský štát, ktorý nemá euro ako svoju menu, splnia požiadavky stanovené v článku 4 ods. 2 do 31. októbra 2016.*“

Tabuľka 4: Vývoj mier migrácie SEPA úhrad v rokoch 2015 a 2016 v prípade členských štátov mimo eurozóny

Členské štáty mimo eurozóny	2. polrok 2015	1. štvrtrok 2016	2. štvrtrok 2016	December 2016
Bulharsko	59,21 %	60,7 %	61,9 %	100 %
Chorvátsko				100 %
Česká republika	87,18 %	89,5 %	90,02 %	100 %
Dánsko	100 %	100 %	100 %	100 %
Maďarsko	84,35 %	84,16 %		100 %

¹¹ Všetky údaje uvedené v tabuľkách 3 až 6 (okrem údajov za december 2016) sú získané z tabuliek ECB, ktoré sú k dispozícii na webovom sídle ECB: <http://www.ecb.europa.eu/paym/retpaym/paymint/indicators/html/index.en.html>.

¹² Litva sa začlenila do eurozóny 1. januára 2015 a na migráciu všetkých úhrad v eurách mala lehotu do 1. januára 2016.

Poľsko				100 %
Rumunsko	44,66 %	46,01 %	45,38 %	čiasočný súlad
Švédsko	95 %	95 %		99 %
Spojené kráľovstvo	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabuľka 5: Vývoj mier migrácie SEPA inkás od roku 2013 po súčasnosť v prípade členských štátov eurozóny

Eurozóna	1. štvrťrok 2013	4. štvrťrok 2013	Január 2014	Február 2014	August 2014	December 2016
Rakúsko	11,15 %	34,65 %	73,95 %	87,89 %	99 %	100 %
Belgicko	19,17 %	38,54 %	64,09 %	89,89 %	100 %	100 %
Cyprus	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %
Estónsko					neuvádza sa	neuvádza sa
Fínsko					neuvádza sa	neuvádza sa
Francúzsko	0,78 %	17,94 %	72,51 %	87,02 %	100 %	100 %
Nemecko	0,14 %	10,51 %	29,4 %	53,4 %	100 %	100 %
Grécko	50,13 %	67,84 %	70,1 %	69,53 %	99,64 %	100 %
Írsko	0,42 %	22,09 %	61,35 %	89,65 %	100 %	100 %
Taliansko	0,01 %	2,83 %	34,3 %	53,28 %	100 %	100 %
Lotyšsko			0 %	0 %	0 % ¹³	neuvádza sa
Litva						neuvádza sa
Luxembursko	0,06 %	15,92 %	49,09 %	74,37 %	98,05 %	100 %
Malta	0 %	0 %	23,35 %	47,79 %	100 %	100 %
Holandsko	0,01 %	32,62 %	73,62 %	84,38 %	99,81 %	100 %
Portugalsko	0,1 %	7,55 %	26,68 %	53,14 %	99,88 %	100 %
Slovensko	0 %	0 %	0,01 %	100 %	100 %	100 %
Slovinsko	86,81 %	99,33 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Španielsko	0,02 %	1,8 %	15,34 %	48,82 %	100 %	100 %

Tabuľka 6: Vývoj mier migrácie SEPA inkás v rokoch 2015 a 2016 v prípade členských štátov mimo eurozóny

Členské štáty mimo eurozóny	2. polrok 2015	1. štvrťrok 2016	2. štvrťrok 2016	December 2016
Bulharsko				neuvádza sa
Chorvátsko				neuvádza sa
Česká republika				100 %
Dánsko				100 %
Maďarsko				100 %
Poľsko	100 %	100 %	100 %	100 %
Rumunsko	0,04 %	0 %	0,02 %	100 %
Švédsko				neuvádza sa
Spojené kráľovstvo	100 %	100 %	100 %	100 %

2.2. MOŽNOSTI VYUŽITÉ ČLENSKÝMI ŠTÁTMI

S cieľom zabezpečiť bezproblémový prechod na SEPA úhrady a SEPA inkasá sa v nariadení SEPA umožnilo členským štátom eurozóny do februára 2016 aktivovať rôzne možnosti.

Týka sa to týchto možností:

¹³ Lotyšsko malo lehotu na uskutočnenie migrácie do 1. januára 2015. Lotyšsko nahradilo tradičné inkasá riešeniami v oblasti elektronickej fakturácie založenej na SEPA úhradách.

- **Možnosť 1: pomôcky na konverziu čísiel účtov pre spotrebiteľov.**
Poskytovatelia platobných služieb pre spotrebiteľov obvykle akceptovali vnútroštátne číslo účtu (BBAN) na začatie transakcie a prekonvertovali ho na medzinárodné číslo účtu (IBAN).
- **Možnosť 2: pokračovanie produktov pre špecifickú skupinu zákazníkov.**
Domáce tradičné úhrady alebo inkasá, ktorých kumulatívny podiel na trhu na základe oficiálnych platobných štatistických údajov uverejňovaných každý rok Európskou centrálnou bankou, bol menší ako 10 % celkového počtu úhrad alebo inkás, mohli pokračovať do 1. februára 2016 (napr. TIP vo Francúzsku, RID Finanziario v Taliansku, inkaso bez vrátenia finančných prostriedkov v Holandsku).
- **Možnosť 3: jednorazové inkasá.** Tieto služby, ktoré spotrebiteľom umožňujú vykonávať platobné transakcie vygenerované platobnou kartou na predajnom mieste, ktorých výsledkom je inkaso na platobný účet identifikovaný číslom BBAN alebo IBAN alebo z takéhoto platobného účtu, mohli pokračovať do 1. februára 2016 [napr. platby prostredníctvom Elektronisches Lastschriftverfahren (ELV) v Rakúsku a Nemecku], pokiaľ neboli zosúladené s požiadavkami SEPA.
- **Možnosť 4: oneskorené používanie formátu štandardných správ ISO 20022 XML** pre používateľov platobných služieb, ktorí iniciujú alebo prijímajú jednotlivé úhrady alebo jednotlivé inkasá, ktoré sú zasielané spoločne.
- **Možnosť 5: oneskorené odstránenie BIC v rámci vnútroštátnych platobných transakcií**, keďže v súčasnosti platitelia nemusia uviesť kód BIC pri platbách, ktoré sa majú vykonať v rámci EÚ, stačí uviesť len číslo IBAN.

Väčšina členských štátov využila aspoň jednu z týchto možností, ako je uvedené v tabuľke 7, v ktorej je v príslušných prípadoch označené použitie jednotlivých možností zo strany členských štátov a prípadná následná deaktivácia týchto možností členskými štátmi.

Tieto možnosti boli relevantné len pre členské štáty eurozóny vzhľadom na to, že platili do 1. februára 2016 pre členské štáty, ktoré ukončili migráciu pred týmto termínom. Tieto možnosti neboli uplatniteľné v členských štátoch¹⁴ mimo eurozóny, ktorých cieľový termín na uskutočnenie migrácie bol stanovený na 31. októbra 2016.

Tabuľka 7: Využívanie možností zo strany členských štátov a súčasný stav týchto možností.

¹⁴ V Spojenom kráľovstve boli nariadenia o platbách v eurách (úhrady a inkasá) z roku 2012 predložené parlamentu 18. decembra 2012 a nadobudli účinnosť 15. januára 2013. V článku 19 týchto nariadení sa uvádza, že sa uplatňujú výnimky. V nariadení 19 sa stanovuje výnimka v zmysle článku 16 ods. 3 a 4 nariadenia SEPA, ktorá sa má uplatňovať s ohľadom na požiadavky uvedené v článku 8 ods. 2 a 3 tohto nariadenia do 1. februára 2016. Výnimky podľa článku 16 ods. 2 a 8 uplatňované na členské štáty mimo eurozóny znamenajú, že požiadavky uvedené v článkoch 3, 4 a 5 nariadenia SEPA sa neuplatňovali až do 31. októbra 2016. V zásade to v prípade väčšiny požiadaviek znamenalo, že pre poskytovateľov platobných služieb sídlacích v Spojenom kráľovstve bol stanovený konečný termín na uskutočnenie migrácie na 31. októbra 2016.

Eurozóna	Možnosť 1	Možnosť 2	Možnosť 3	Možnosť 4	Možnosť 5	Stav v máji 2017
Rakúsko		√	√			všetky deaktivované
Belgicko						žiadna možnosť nebola aktivovaná
Cyprus	√			√	√	všetky deaktivované
Estónsko	√					čiastočne deaktivovaná ¹⁵
Fínsko						žiadna možnosť nebola aktivovaná
Francúzsko		√				deaktivovaná
Nemecko	√		√		√	všetky deaktivované
Grécko		√		√	√	všetky deaktivované
Írsko					√	deaktivovaná
Taliansko		√		√		všetky deaktivované
Lotyšsko				√		deaktivovaná
Litva						žiadna možnosť nebola aktivovaná
Luxembursko						žiadna možnosť nebola aktivovaná
Malta					√	deaktivovaná
Holandsko	√	√				všetky deaktivované
Portugalsko	√			√	√	všetky deaktivované
Slovensko	√			√		všetky deaktivované
Slovinsko						žiadna možnosť nebola aktivovaná
Španielsko	√	√		√		všetky deaktivované

2.3. DISKRIMINÁCIA NA ZÁKLADE IBAN

Spotrebiteľia z celej EÚ oznamovali spoločnosti a sťažovali sa na platby (napr. daňové platby, cezhraničné úžitkové platby), ktoré možno vykonať len z vnútroštátneho platobného účtu vedeného v eurách, prípadne na takýto účet. Takéto obmedzenia nie sú povolené v zmysle článku 3 (dosiahnuteľnosť) a článku 9 (dostupnosť platieb) nariadenia SEPA a predstavujú skutočnú prekážku bezproblémového fungovania SEPA.

Z hľadiska uplatňovania nariadenia SEPA zostáva táto otázka pre Európsku komisiu najdôležitejšou prioritou, pretože dochádza k podkopávaniu jednej z najkonkrétnejších výhod, ktoré spotrebiteľom a podnikom prináša nariadenie SEPA: slobody platiť

¹⁵ Niektoré úverové inštitúcie v Estónsku stále poskytujú služby súvisiace s konverziou z BBAN na IBAN.

odkiaľkoľvek v rámci EÚ, slobody využívať len jediný bankový účet (v eurách) na všetky transakcie v rámci EÚ, čo im zároveň umožňuje znížiť náklady spojené s vedením dvoch alebo viacerých platobných účtov.

S cieľom zabezpečiť informovanosť účastníkov trhu v rámci odvetvia platobných systémov, ale aj členských štátov, Európska komisia predniesla túto otázku na rôznych fórach: na zasadnutí expertnej skupiny pre trh platobných systémov, fóra EÚ vnútroštátnych výborov SEPA a Rady pre retailové platby v eurách.

Útvary Európskej komisie navyše informovali jednotlivých sťažovateľov o ich právach a odporučili im kontaktovať vnútroštátne orgány určené na zabezpečenie súladu s nariadením SEPA na vnútroštátnej úrovni.

Napokon v rokoch 2015 a 2016 útvary Európskej komisie poslali približne 15 listov členským štátom, v ktorých boli oznámené prípady diskriminácie na základe IBAN, pričom sa pýtali na pretrvávajúce prípady diskriminácie, ktorými sa vnútroštátne orgány nezaoberali. Zdá sa, že rôzne členské štáty určili orgány zodpovedajúce za súlad poskytovateľov platobných služieb, ale nie používateľov platobných služieb (napr. podnikov poskytujúcich úžitkové služby) – podrobnejšie informácie sú uvedené v kapitole 2.4.

Vnútroštátne orgány sa zaoberali týmito otázkami:

- De Nederlandsche Bank (DNB), centrálnej banke Holandska, bolo doručených viac ako 250 sťažností používateľov platobných služieb s ohľadom na diskrimináciu na základe IBAN; išlo predovšetkým o sťažnosti spotrebiteľov na podniky. DNB bola pri riešení týchto prípadov veľmi aktívna, navrhla sprostredkovanie a riešenie sťažností. DNB s cieľom vyriešiť problém diskriminácie zahraničných používateľov platobných služieb uzavrela dohody o spolupráci s ďalšími relevantnými príslušnými orgánmi vrátane centrálnych bánk.
- BaFin a Bundesbank ku koncu roka 2016 zaevidovali 75 sťažností. Z tohto počtu sa 66 týkalo diskriminácie na základe IBAN. Ak boli sťažnosti odôvodnené, bolo možné prijať nápravné opatrenia, a to v prípade porušenia zo strany poskytovateľov platobných služieb aj používateľov platobných služieb. Na základe pripomienok od podnikov možno konštatovať, že často išlo o technické problémy s konverziou, ktoré sa časom vyriešili. Riešenie týchto problémov umožnilo prijatie rôznych opatrení.
- Banca d'Italia boli v roku 2013 doručené 4 sťažnosti, v roku 2014 jej bolo doručených 35 sťažností, v roku 2015 14 sťažností a v roku 2016 6 sťažností. Talianskemu orgánu na ochranu hospodárskej súťaže doteraz neboli predložené žiadne sťažnosti. V roku 2017 boli Banca d'Italia doručené dve sťažnosti týkajúce sa diskriminácie na základe IBAN. Banca d'Italia rovnako ako v iných podobných prípadoch prispieva k vyriešeniu týchto problémov tak, že kontaktuje zúčastnené strany a sprostredkúva dialóg.

Prípady diskriminácie na základe IBAN boli oznámené predovšetkým v krajinách, v ktorých sa často využíva SEPA inkaso, a/alebo ho v týchto krajinách spotrebiteľia alebo podniky považujú za vhodný nástroj (napr. v Belgicku, vo Francúzsku, v Taliansku,

Nemecku, Španielsku alebo Holandsku), pričom spotrebitelia a podniky vítajú možnosť používať ho aj cezhranične, ako to umožňuje nariadenie SEPA. Väčšina oznámených prípadov súvisí s nedostatočnými znalosťami požiadavky nariadenia zo strany používateľov platobných služieb alebo s obmedzeniami v tradičných postupoch, ktoré neumožňujú používanie zahraničných čísiel IBAN (napr. elektronické alebo papierové formuláre, v ktorých je číslo IBAN obmedzené na pevný počet číslic, alebo v ktorých je vyznačené alebo vopred vyplnené predčíslenie s kódom krajiny).

Na druhej strane v krajinách, v ktorých sa SEPA inkaso nevyužíva veľmi často alebo ktoré nie sú členmi eurozóny, je vo všeobecnosti menej sťažností. Napríklad Bulharsko, Chorvátsko, Cyprus, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Grécko, Maďarsko, Írsko, Litva, Luxembursko, Malta, Poľsko, Rumunsko, Slovinsko a Švédsko oznámili celkovo menej ako 20 sťažností od konečného termínu (1. august 2014 alebo 31. október 2016 v závislosti od konkrétnej krajiny).

2.4. URČENIE PRÍSLUŠNÝCH ORGÁNOV A ICH PRÁVOMOCÍ

Migrácia na systém SEPA zahŕňala rôzne orgány, ako je Európska centrálna banka a vnútroštátne centrálné banky. Hlavnými aktérmi migrácie boli vnútroštátne príslušné orgány zodpovedné za zaistenie súladu s nariadením.

V rámci procesu migrácie a v mesiacoch nasledujúcich po 1. auguste 2014 bolo v tejto súvislosti potrebné vyrovnať sa s otázkou rozsahu pôsobnosti vnútroštátnych príslušných orgánov. V článku 10 sa požaduje, aby členské štáty vymenovali príslušné orgány zodpovedné za zaistenie súladu s nariadením. Niektoré členské štáty interpretovali nariadenie SEPA tak, že obmedzuje povinnosť uloženú vnútroštátnym príslušným orgánom len na zaistenie súladu poskytovateľov platobných služieb s nariadením, zatiaľ čo v nariadení sú v skutočnosti stanovené povinnosti aj s ohľadom na používateľov platobných služieb (príjemcov) (t. j. článok 9).

V praxi ku konečnému termínu, t. j. k 1. augustu 2014, takmer všetci poskytovatelia platobných služieb dosiahli súlad s nariadením. To však neplatilo pre viacerých používateľov platobných služieb (ako sú daňové orgány, dodávatelia energie, prevádzkovatelia telekomunikačných služieb, poisťovne alebo iné podniky poskytujúce úžitkové služby), ktorí nedodržiavali nariadenie, a najmä jeho článok 9, ktorý sa týka akceptovania všetkých platobných účtov v eurách v rámci EÚ na vykonanie alebo prijatie platieb.

Vo viacerých prípadoch sa príslušným orgánom určeným členskými štátmi (väčšinou išlo o centrálné banky) neudelili právomoci nad týmito používateľmi platobných služieb. V dôsledku toho Komisia začala rad predbežných postupov v prípade nesplnenia povinnosti (projekty EU Pilot) s cieľom zabezpečiť, že členské štáty vymenujú orgány aj s ohľadom na zaistenie súladu používateľov platobných služieb. V súčasnosti sú v súlade s požiadavkami nariadenia všetky členské štáty okrem troch¹⁶.

Príslušné orgány a kontaktné miesta na predkladanie sťažností sú uvedené v prílohe.

¹⁶ Poľsko, Lotyšsko, Grécko.

3. ZÁVER A ĎALŠIE KROKY V PROJEKTE SEPA

Nariadenie SEPA sa vo všeobecnosti správne uplatňuje a vykonáva v rámci celej EÚ. V súčasnosti nie je potrebný žiadny nadväzujúci legislatívny návrh. Treba však naďalej dôsledne monitorovať niekoľko otázok, ktoré sú v procese riešenia, aby sa zabezpečilo úplné odstránenie problémov, najmä pokiaľ ide o diskrimináciu na základe IBAN.

SEPA úhrady a SEPA inkasá poskytli európskym občanom účinný spôsob, ako vykonávať úhrady a inkasá v eurách v rámci Európskej únie. Na základe tejto normy vznikli na platobnom trhu noví účastníci, ktorí ponúkajú platobné iniciačné služby a partnerské mobilné platby. Vznik nových typov účastníkov trhu možno očakávať aj v dôsledku revidovanej smernice o platobných službách a na základe napredovania nových projektov v rámci SEPA, ako sú okamžité platby SEPA, ktoré budú k dispozícii od novembra 2017.

Tento vývoj podporuje Rada pre retailové platby v eurách, ktorej predsedá Európska centrálna banka. Cieľom tohto nového subjektu, ktorý nahradil pôvodnú Radu SEPA, je podporovať vytvorenie integrovaného, inovačného a konkurencieschopného trhu s retailovými platbami v eurách v Európskej únii. Členmi tejto rady sú zástupcovia strany ponuky na trhu (bankové spoločenstvo, platobné inštitúcie a inštitúcie elektronických peňazí) a aj strany dopytu na trhu (spotrebiteľia, maloobchodní predajcovia, maloobchodní predajcovia prevádzkujúci elektronické obchody, podniky/korporácie, MSP a vnútroštátne verejné správy). Navyše sa na zasadnutiach na základe rotačného systému zúčastňuje aj päť vnútroštátnych centrálnych bánk, ktoré zastupujú Eurosystem, a jedna centrálna banka, ktorá zastupuje spoločenstvo mimo eurozóny. Európska komisia sa zúčastňuje v úlohe pozorovateľa.

Vnútroštátne výbory SEPA a ich európske fórum, ktoré zriadila Komisia, zohrávajú kľúčovú úlohu pri vykonávaní jednotnej oblasti platieb v eurách a pri dosahovaní cieľa umožniť Európanom, aby mohli všetky transakcie v eurách vykonávať kdekoľvek v EÚ z jediného účtu. Prechod na systém SEPA je už takmer dokončený, zatiaľ čo transformácia platobných systémov stále prebieha rýchlym tempom. Väčšina vnútroštátnych výborov SEPA sa pretransformovala na vnútroštátne platobné výbory/rady, ktoré zodpovedajú za riadenie tejto transformácie. Tieto vnútroštátne platobné výbory/rady sa v súčasnosti zameriavajú na nové výzvy, ako je prechod na okamžité platby alebo mobilné platby. Navyše keď v januári 2018 nadobudne účinnosť revidovaná smernica o platobných službách, vnútroštátne výbory budú musieť monitorovať aj ďalšie skutočnosti, predovšetkým vstup nových účastníkov na platobný trh, ako sú subjekty zabezpečujúce agregáciu údajov z účtov a poskytovatelia platobných iniciačných služieb.

S cieľom podporovať tento nový vývoj v oblasti platieb, koordinovať vnútroštátne iniciatívy a zabezpečovať výmenu informácií a najlepších postupov, Komisia v úzkej spolupráci s Európskou centrálnou bankou skúma, ako možno fórum EÚ vnútroštátnych výborov SEPA pretransformovať na platformu určenú pre tieto reformované vnútroštátne platobné výbory/rady.